

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรในเขตตำบลแหลมกลัด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 225 คน ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งการนำเสนอ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ลักษณะทั่วไปของประชากร

เพศ อายุ การศึกษา รายได้ของครอบครัว การเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช การเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

2. ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

3. ทักษะเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

4. ทักษะการใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

5. พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

6. ความสัมพันธ์ในการศึกษา

6.1 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

6.2 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

6.4 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

6.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

6.6 ความสัมพันธ์ระหว่างการเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

6.7 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

6.8 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

6.9 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

ข้อมูลทั่วไปของประชากร

ข้อมูลทั่วไปของประชากรประกอบด้วย ลักษณะทั่วไปของประชากร เพศ อายุ การศึกษารายได้ของครอบครัว การเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช การเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ผลการศึกษาแสดงในตารางที่ 3 ถึงตารางที่ 5

กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเกษตรกรที่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช จำนวน 225 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.3 อายุต่ำสุด 18 ปี อายุสูงสุด 67 ปี อายุเฉลี่ย 41.99 ปี โดยส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 31 - 60 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.2 รองลงมาอายุต่ำกว่า 31 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.0 และน้อยที่สุดคืออายุ 61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 5.8 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรที่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชจำแนกตามเพศ อายุ

ลักษณะทั่วไปของประชากร		จำนวน (N=225 คน)	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	105	46.7
	หญิง	120	53.3
กลุ่มอายุ			
	ต่ำกว่า 31 ปี	36	16.0
	31 - 60 ปี	176	78.2
	61 ปีขึ้นไป	13	5.8
อายุเฉลี่ย 41.99 ต่ำสุด 18 ปี สูงสุด 67 ปี			
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 11.58			

กลุ่มเกษตรกรที่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชจำนวน 225 คน ส่วนใหญ่จบการศึกษาจบชั้นสูงสุด คือ ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 61.3 รองลงมาจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 12.9 และกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาพบน้อยที่สุด คือ จบสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 2.2 รายได้ของครอบครัวส่วนใหญ่ไม่น้อยกว่า 5,000 บาท / เดือน คิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมาอยู่ระหว่าง 5,000 บาท - 10,000 บาท / เดือน คิดเป็นร้อยละ 35.1 และที่มากกว่า 15,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 9.3 ดังแสดงในตารางที่ 4

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับการเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช พบว่า ส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 64.4 ไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชคิดเป็นร้อยละ 35.6 ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรที่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชจำแนกตาม การศึกษาและ รายได้ของครอบครัว และการเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจาก อันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ลักษณะทั่วไปของประชากร	จำนวน (N=225 คน)	ร้อยละ
การศึกษา		
ประถมศึกษา	138	61.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	24	10.7
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	29	12.9
อนุปริญญา / ปวศ.	10	4.4
ปริญญาตรี	19	8.5
สูงกว่าปริญญาตรี	5	2.2
รายได้ของครอบครัว		
น้อยกว่า 5,000 บาท / เดือน	103	45.8
5,000 บาท - 10,000 บาท / เดือน	79	35.1
10,000 - 15,000 บาท / เดือน	22	9.8
มากกว่า 15,000 บาท / เดือน	21	9.3
การเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันตนเอง จากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช		
เคย	145	64.4
ไม่เคย	80	35.6

การเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในเกษตรกรพบว่าเกษตรกรเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 64.4 และไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 35.6 โดยส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 54.7 รองลงมาเป็นการได้รับข้อมูลข่าวสารจากวิทยุ คิดเป็นร้อยละ 40.4 และได้รับข้อมูลข่าวสารน้อยที่สุดจากข่าวสารอื่น ๆ เช่นวารสารต่าง ๆ คิด

เป็นร้อยละ 3.6 ดังแสดงในตารางที่ 5 อธิบายได้ว่าการที่เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์มากที่สุด เนื่องจากแทบทุกหลังคาเรือนของเกษตรกรล้วนแล้วแต่มีโทรทัศน์ทั้งสิ้น ส่วนการได้รับข้อมูลข่าวสารทางแหล่งอื่น ๆ มีน้อยเพราะสื่อเหล่านั้นยังเข้าถึงไม่ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน เช่น หอกระจายข่าว แผ่นพับ วารสาร อินเทอร์เน็ตและสื่อด้านอื่น ๆ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรที่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช จำแนกตามการเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

การได้รับข่าวสารความรู้	จำนวน (N = 225 คน)	ร้อยละ
การเคยได้รับข่าวสารความรู้		
เคย	190	84.4
ไม่เคย	35	15.6
แหล่งการได้รับข่าวสารความรู้*		
วิทยุ	91	40.4
หนังสือพิมพ์	65	28.9
บุคคลในครอบครัว	41	18.2
หอกระจายข่าว	24	10.7
โทรทัศน์	123	54.7
แผ่นพับ/โปสเตอร์	70	31.1
เพื่อนเกษตรกร	73	32.4
ผู้ขายสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	39	17.3
เจ้าหน้าที่เกษตร	64	28.4
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	77	34.2
อื่น ๆ	8	3.6

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของ

เกษตรกร

ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ในตำบลแหลมกลัด อำเภอเมือง จังหวัดตราด แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 6

เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับหลักการปฏิบัติตนในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชมากที่สุด ซึ่งใกล้เคียงกับวิธีการผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้องและการแต่งกายที่ถูกต้องขณะที่ผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 92.4, ร้อยละ 92.0 และ ร้อยละ 90.7 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรมีความรู้โดยตอบคำถามถูกเกินกว่าร้อยละ 80.0

เกษตรกรมีความรู้น้อยเกี่ยวกับ การป้องกันตนเองจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช โอกาสเสี่ยงต่อการมีสารเคมีกำจัดศัตรูพืชตกค้างในร่างกายและการเข้าสู่ร่างกายของสารเคมีกำจัดศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 69.3 ,ร้อยละ 62.7 และ ร้อยละ 61.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 จำนวนร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

ข้อที่	จำนวนที่ตอบถูก	ร้อยละ
1. วิธีการเลือกใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชเพื่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้ น้อยที่สุด	186	82.7
2. การเลือกซื้อสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้อง	186	82.7
3. การปฏิบัติตัวหลังจากหากมีอาการผื่นคันหลังใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	194	86.7
4. สถานที่เก็บสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	192	85.3
5. การแต่งกายที่ถูกต้องขณะที่ผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	204	90.7
6. โอกาสเสี่ยงต่อการมีสารเคมีกำจัดศัตรูพืชตกค้างในร่างกาย	141	62.7
7. หลักการปฏิบัติตนในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	208	92.4
8. อาการที่อาจเกิดจากอันตรายของสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	190	84.4
9. การกำจัดภาชนะบรรจุสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ใช้แล้ว	196	87.1
10. อันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	184	81.8

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อที่	จำนวนที่ตอบ ถูก	ร้อยละ
11. พืชของสารเคมีกำจัดศัตรูพืชจะตกค้างในร่างกาย	188	83.6
12. การแก้ไขหากหัวฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชอุดตัน	183	81.3
13.การหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	199	88.4
14. การแนะนำหากพบผู้ที่แพ้สารเคมี	202	89.8
15. การเข้าสู่ร่างกายของสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	139	61.8
16. การป้องกันตนเองจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	156	69.3
17. สถานที่ที่เหมาะสมในการผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	187	83.1
18. วิธีการผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้อง	207	92.0
19. การปฏิบัติถ้าสารเคมีกำจัดศัตรูพืชกระเด็นเข้าตา	196	87.1
20. การปฏิบัติตนหลังจากฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเสร็จเรียบร้อยแล้ว	202	89.8

เมื่อนำความรู้เกี่ยวกับเรื่องการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรมาทำการจัดระดับ พบว่า เกษตรกรมีความรู้อยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ย 16.62 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.67 คะแนน และเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ระดับดีเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 75.1 และเกษตรกรมีความรู้ระดับไม่ดีและปานกลางใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 12.9 และร้อยละ 12.0 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ระดับความรู้ดี (มากกว่า 15 คะแนน)	169	75.1
ระดับความรู้ปานกลาง (ช่วง 12 - 15 คะแนน)	27	12.0
ระดับความรู้ไม่ดี (น้อยกว่า 12 คะแนน)	29	12.9
รวม	225	100

$\bar{X} = 16.62$ $S.D. = 3.67$

ทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ด้านทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ในตำบลแหลมกลัด อำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยแบ่งความคิดเห็นออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ผลการศึกษาแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ทัศนคติเชิงบวก และทัศนคติเชิงลบ (ดังแสดงในตารางที่ 8)

ทัศนคติเชิงบวก ได้แก่ ข้อคำถาม 3, 4, 6, 9, 12, 13, 15 พบว่ากลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับก่อนฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ควรสวมเสื้อแขนยาว สวมหน้ากาก สวมถุงมือ และแว่นตาและแต่งกายให้รัดกุมเพื่อป้องกันสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเข้าสู่ร่างกาย คิดเป็นร้อยละ 70.2 รองลงมาได้แก่ การผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้องควรใช้ไม้กวาดไม่ควรใช้มือเพราะจะทำให้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชเข้าสู่ร่างกาย คิดเป็นร้อยละ 68.4 ในขณะที่เกษตรกรที่เห็นด้วยอย่างยิ่งน้อยที่สุดในเรื่องเกี่ยวกับไม่ควรเข้าไปในบริเวณที่ฉีดสารเคมีกำจัดศัตรูพืชใน 1 - 3 วันแรก โดยไม่จำเป็นเพราะอาจได้รับอันตรายจากสารเคมี คิดเป็นร้อยละ 32.4 ส่วนระดับความคิดเห็น เห็นด้วย พบว่าไม่ควรเข้าไปในบริเวณที่ฉีดสารเคมีกำจัดศัตรูพืชใน 1 - 3 วันแรกโดยไม่จำเป็นเพราะอาจได้รับอันตรายจากสารเคมีเป็นข้อที่เกษตรกรตอบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.1 รองลงมาได้แก่ ระหว่างฉีดพ่นยืนอยู่เหนือลมเป็นการหลีกเลี่ยงไม่ให้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชพัดเข้าสู่ร่างกายและสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่เหลือและไม่ใช่อีกต้องนำไปใส่หลุมลึก ๆ ที่มีปูนขาวรองกันหลุมและอยู่ห่างไกลแหล่งน้ำ คิดเป็น ร้อยละ 41.3 และ 38.2 ตามลำดับ ส่วนระดับความคิดเห็นไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง พบว่า มีเกษตรกรอยู่ในกลุ่มดังกล่าว เพียงร้อยละ 1.3 - 8.9 และ ร้อยละ 1.8 - 6.2 ตามลำดับ

สำหรับทัศนคติเชิงลบได้แก่ ข้อคำถาม 1, 2, 5, 7, 8, 10, 11, 14 พบว่าส่วนใหญ่กลุ่มเกษตรกรไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งเกี่ยวกับระหว่างฉีดพ่นหากหัวฉีดอุดตันสามารถใช้ปากเป่าได้ คิดเป็นร้อยละ 70.2 รองลงมา ได้แก่ ระหว่างฉีดพ่นสามารถหยุดพักรับประทานอาหาร หรือสูบบุหรี่ได้ตามปกติโดยไม่ต้องเปลี่ยนเสื้อผ้าหรืออาบน้ำ คิดเป็นร้อยละ 56.9 ในขณะที่มีเกษตรกรที่ไม่เห็นด้วยอย่างน้อยที่สุดเกี่ยวกับการไม่สวมอุปกรณ์ป้องกันสารเคมีกำจัดศัตรูพืชตลอดเวลาขณะฉีดพ่นหากไม่สะดวก คิดเป็นร้อยละ 31.6 สำหรับระดับความคิดเห็นที่ไม่เห็นด้วย พบว่าการไม่สวมอุปกรณ์ป้องกันสารเคมีกำจัดศัตรูพืชตลอดเวลาขณะฉีดพ่นหากไม่สะดวก เป็นข้อที่เกษตรกรตอบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.1 รองลงมา ได้แก่ การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชควรใช้ตามที่เพื่อนเกษตรกรแนะนำ โดยไม่ต้องอ่านฉลาก คิดเป็นร้อยละ 44.0 สำหรับข้อที่ว่า การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชตามอัตราส่วนที่ระบุในฉลากไม่จำเป็นต้องสวมใส่อุปกรณ์ป้องกัน หลังจากใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชแล้วไม่ควรอาบน้ำทันทีเพราะอาจทำให้ไม่สบายเนื่องจากเป็นไข้หวัด เมื่อใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชหมดแล้ว สามารถนำภาชนะบรรจุมาล้างแล้วนำไปใช้และระหว่างฉีดพ่นสามารถหยุดพักรับประทานอาหารหรือสูบบุหรี่ได้ตามปกติโดยไม่ต้องเปลี่ยนเสื้อผ้าหรืออาบน้ำ มีเกษตรกรตอบใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 38.7 , ร้อยละ 36.9 , ร้อยละ 34.7 และ ร้อยละ 31.6 ตามลำดับ ส่วนระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยอย่างยิ่งและเห็นด้วย พบว่ามีเกษตรกรตอบเพียงร้อยละ 2.2 - 8.9 และ ร้อยละ 4 - 12.4 ตามลำดับ (ดังแสดงในตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 จำนวนร้อยละของทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมี
กำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

ข้อที่	ระดับความคิดเห็น				รวม
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง ร้อยละ (จำนวน)	เห็นด้วย ร้อยละ (จำนวน)	ไม่เห็น ด้วย ร้อยละ (จำนวน)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง ร้อยละ (จำนวน)	
1. การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ควรใช้ตามที่เพื่อนเกษตรกร แนะนำ โดยไม่ต้องอ่านฉลาก ก่อนก็ได้ ถ้าเคยใช้แล้วได้ผลดี	2.2 (5)	12.5 (28)	44.0 (99)	41.3 (93)	100 (225)
2. หากใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ตามอัตราส่วนที่ระบุในฉลากก็ ไม่จำเป็นต้องสวมใส่อุปกรณ์ ป้องกันก็ได้	4.4 (10)	5.8 (13)	38.7 (87)	51.1 (115)	100 (225)
3. การผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ที่ถูกต้องควรใช้ไม้กวาดไม่ควร ใช้มือเพราะจะทำให้สารเคมี กำจัดศัตรูพืชเข้าสู่ร่างกายได้	68.4 (154)	27.6 (62)	1.3 (3)	2.7 (6)	100 (225)
4. ก่อนฉีดพ่นสารเคมีกำจัด ศัตรูพืช ควรสวมเสื้อแขนยาว สวมหน้ากาก สวมถุงมือ และ แว่นตาและแต่งกายให้รัดกุมเพื่อ ป้องกันสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเข้า สู่ร่างกาย	70.2 (158)	26.7 (60)	1.3 (3)	1.8 (4)	100 (225)

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อที่	ระดับความคิดเห็น				รวม ร้อยละ (จำนวน)
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง ร้อยละ (จำนวน)	เห็นด้วย ร้อยละ (จำนวน)	ไม่เห็น ด้วย ร้อยละ (จำนวน)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง ร้อยละ (จำนวน)	
5. การสวมอุปกรณ์ป้องกัน สารเคมีกำจัดศัตรูพืชขณะฉีด พ่นหากไม่สะดวกก็ไม่จำเป็นต้องสวมใส่ตลอดเวลาฉีดพ่น สารเคมี	6.2 (14)	11.1 (25)	51.1 (115)	31.6 (71)	100 (225)
6. ในระหว่างฉีดพ่นยืนอยู่เหนือ ลมเป็นการหลีกเลี่ยงไม่ให้ สารเคมีกำจัดศัตรูพืชพัดเข้าสู่ ร่างกาย	51.1 (115)	41.3 (93)	3.6 (8)	4.0 (9)	100 (225)
7. ในระหว่างฉีดพ่นสามารถ หยุดพักรับประทานอาหาร หรือ สูบบุหรี่ได้ตามปกติโดยไม่ต้อง เปลี่ยนเสื้อผ้าหรืออาบน้ำ	4.9 (11)	6.6 (15)	31.6 (71)	56.9 (128)	100 (225)
8. ในระหว่างฉีดพ่นหากหัวฉีด อุดตันสามารถใช้ปากเป่าได้	4.5 (10)	5.3 (12)	20.0 (45)	70.2 (158)	100 (225)
9. หลังฉีดพ่นควรอาบน้ำฟอก สบู่ให้สะอาด เพื่อชำระล้าง สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่อาจติดมา ตามร่างกาย	67.6 (152)	24.4 (55)	1.8 (4)	6.2 (14)	100 (225)

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อที่	ระดับความคิดเห็น				รวม
	เห็นด้วย	เห็นด้วย	ไม่เห็น	ไม่เห็นด้วย	
	อย่างยิ่ง		ด้วย	อย่างยิ่ง	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)
10. หลังจากใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชแล้วไม่ควรอาบน้ำทันที เพราะอาจทำให้ไม่สบาย เนื่องจากเป็นไข้หวัด	5.3 (12)	12.0 (27)	36.9 (83)	45.8 (103)	100 (225)
11. เสื้อผ้า หน้ากาก ถุงมือ และ แวนตาเมื่อใช้แล้วไม่จำเป็นต้องทำความสะอาดเพียงแค่ฟุ้งให้แห้งก็พอ	8.9 (20)	9.3 (21)	31.1 (70)	50.7 (114)	100 (225)
12. ไม่ควรเข้าไปในบริเวณที่ฉีดสารเคมีกำจัดศัตรูพืชใน 1 - 3 วันแรก โดยไม่จำเป็น เพราะอาจได้รับอันตรายจากสารเคมีได้	32.4 (73)	55.1 (124)	8.9 (20)	3.6 (8)	100 (225)
13. สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ใช้เสร็จแล้วควรเก็บในห้อยเก็บสารเคมีโดยเฉพาะและปิดห้องให้มิดชิดพ้นจากมือเด็ก	60.4 (136)	33.7 (76)	1.9 (4)	4.0 (9)	100 (225)
14. เมื่อใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชหมดแล้ว สามารถนำภาชนะบรรจุมาล้างแล้วนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป	5.3 (12)	4.0 (9)	34.7 (78)	56.0 (126)	100 (225)

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อที่	ระดับความคิดเห็น				รวม
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)
15. สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่เหลือ และจะไม่ใช้อีกต้องนำไปใส่ หลุมลึก ๆ ที่มีปูนขาวรองก้น หลุมและอยู่ห่างไกลแหล่งน้ำ	50.2 (113)	38.2 (86)	5.8 (13)	5.8 (13)	100 (225)

เมื่อทำการจัดระดับทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช พบว่า เกษตรกรมีระดับทัศนคติอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 50.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.27 คะแนน และเกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 79.6 รองลงมา มีระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 20.4 ในขณะที่ไม่พบเกษตรกรที่มีระดับทัศนคติไม่ดีเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ดังแสดงตามตาราง 9

ตารางที่ 9 จำนวนร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

ระดับทัศนคติ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับทัศนคติดี (มากกว่า 45 คะแนน)	179	79.6
ระดับทัศนคติปานกลาง (31 - 45 คะแนน)	46	20.4
รวม	225	100

$X = 50.73$

$S.D. = 6.27$

ทักษะการใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ข้อมูลทักษะการใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ในตำบลแหลมกลัด อำเภอเมือง จังหวัดตราดจากการศึกษา พบว่าเกษตรกรมีทักษะเกี่ยวกับการเลือกรองเท้าที่ใช้สวมใส่เพื่อพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชดีที่สุด คิดเป็นร้อยละ 97.8 รองลงมา ได้แก่ ทักษะเกี่ยวกับการเลือกสวมถุงมือเพื่อพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชและการผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืชวิธีที่ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 94.7 และร้อยละ 92.4 ในขณะที่พบว่าเกษตรกรมีทักษะไม่ดีเกี่ยวกับวิธีสวมรองเท้าเพื่อไม่ให้สารเคมีไหลเข้าเท้าขณะฉีด-พ่น และวิธีสวมถุงมือเพื่อไม่ให้สารเคมีไหลเข้ามือขณะฉีด-พ่น คิดเป็นร้อยละ 26.7 และร้อยละ 24.0 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนร้อยละของทักษะการใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรจำแนกรายข้อ (N = 225)

ข้อที่	จำนวนที่ตอบ		ร้อยละ
	ถูก		
1. การเลือกสวมถุงมือเพื่อพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	213	94.7	
2. การเลือกรองเท้าที่ใช้สวมใส่เพื่อพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	220	97.8	
3. การเลือกหมวกที่ใช้สวมใส่เพื่อพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	124	55.1	
4. การเลือกผ้าปิดจมูกที่ควรใช้ใส่เพื่อพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	181	80.4	
5. การเลือกแว่นตาที่ใช้สวมใส่เพื่อพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	188	83.6	
6. การผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืชวิธีที่ถูกต้อง	208	92.4	
7. การแต่งกายเพื่อฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ถูกต้อง	114	50.7	
8. วิธีสวมถุงมือเพื่อไม่ให้สารเคมีไหลเข้ามือขณะฉีด-พ่น	54	24.0	
9. วิธีสวมรองเท้าเพื่อไม่ให้สารเคมีไหลเข้าเท้าขณะฉีด-พ่น	60	26.7	
10. วิธีการใช้อุปกรณ์ป้องกันใบหน้าเพื่อฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	184	81.8	

เมื่อนำมาจัดระดับทักษะเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ในการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีทักษะอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 6.87 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.61 คะแนน และเกษตรกรส่วนใหญ่มีทักษะการใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 50.2 รองลงมา มีทักษะระดับดี คิดเป็นร้อยละ 32.5 และมีทักษะระดับไม่ดี คิดเป็นร้อยละ 17.3 ดังแสดงในตารางที่ 11

ตาราง 11 จำนวนร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามทักษะการใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

ระดับทักษะ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับทักษะดี (มากกว่า 7 คะแนน)	73	32.5
ระดับทักษะปานกลาง (6 - 7 คะแนน)	113	50.2
ระดับทักษะไม่ดี (น้อยกว่า 6 คะแนน)	39	17.3
รวม	225	100
X = 6.87 S.D. = 1.61		

พฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากอันตรายในใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ในตำบลแหลมกลัด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ได้แบ่งพฤติกรรมออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติทุกครั้ง ปฏิบัติบ่อย ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง ไม่เคยปฏิบัติ พบว่ากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มเกษตรกรที่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช จำนวน 225 คน ส่วนใหญ่พบว่าเกษตรกรมีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชโดยปฏิบัติทุกครั้ง ได้แก่ การอาบน้ำทำความสะอาดร่างกายทันทีหลังจากที่ฉีด - พ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 72.4 รองลงมา คือหลังจากที่ผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืชแล้วล้างมือด้วยน้ำและสบู่ คิดเป็นร้อยละ 69.3 ส่วนพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่ปฏิบัติทุกครั้งน้อยที่สุด คือ การตรวจรูปร่างของถุงมือโดยเอาน้ำใส่แล้วบีบเบา ๆ ก่อนนำไปใช้และการสวมเสื้อคลุมยาวตลอดถึงข้อมือและข้อเท้า และสวมเสื้อกันน้ำทับอีกชั้นในขณะฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 30.7 เท่ากัน ส่วนระดับพฤติกรรมปฏิบัติบ่อย พบว่าเกษตรกรมีพฤติกรรมปฏิบัติบ่อยที่สุดในเรื่องการเดินฉีดพ่น

ยาโดยคำนึงถึงทิศทางลม คิดเป็นร้อยละ 33.8 รองลงมา คือ การผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในปริมาณเข้มข้นตามที่ฉลากระบุ คิดเป็นร้อยละ 32.0 การใส่รองเท้ายางที่มีความสูงอย่างน้อยครึ่งน่อง ในขณะที่ฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชและการหยุดใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในขณะลมแรง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 31.1 เท่ากัน ส่วนระดับพฤติกรรมปฏิบัติด้าน ๆ ครั้งและไม่เคยปฏิบัติ พบว่ามีเกษตรกรในกลุ่มดังกล่าวมีพฤติกรรมการปฏิบัติอยู่ระหว่างร้อยละ 3.6 - 33.3 และ ร้อยละ 3.6 - 21.3 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 จำนวนร้อยละของพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

ข้อที่	ระดับพฤติกรรม				รวม
	ปฏิบัติ ทุกครั้ง	ปฏิบัติ บ่อย	ปฏิบัติ นานๆครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ	
	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)	ร้อยละ (จำนวน)
1. การผสมสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในปริมาณเข้มข้นตามที่ฉลากระบุ	50.2 (113)	32.0 (72)	16.0 (36)	1.8 (4)	100 (225)
2. การตรวจรูรั่วของถุงมือโดยเอาน้ำใส่แล้วบีบเบา ๆ ก่อนนำไปใช้	30.7 (69)	20.0 (45)	33.3 (75)	16.0 (36)	100 (225)
3. การใช้ไม้กวาดผสมสารเคมี	61.3 (138)	24.9 (56)	7.1 (16)	6.7 (15)	100 (225)
4. หลังจากที่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชแล้วล้างมือด้วยน้ำและสบู่	69.3 (156)	17.4 (39)	6.2 (14)	7.1 (16)	100 (225)
5. ขณะที่ทำการฉีดพ่นต้องระวังไม่ให้ละอองสารเคมีปลิวเข้าหาตัวอาหาร น้ำดื่มและของที่อยู่ข้างเคียง	62.7 (141)	27.1 (61)	6.2 (14)	4.0 (9)	100 (225)
6. การตรวจสอบอุปกรณ์เครื่องมือก่อนการฉีดพ่น สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	50.2 (113)	28.5 (64)	15.1 (34)	6.2 (14)	100 (225)

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ข้อที่	ระดับปฏิบัติ				รวม
	ปฏิบัติ ทุกครั้ง	ปฏิบัติ บ่อย	ปฏิบัติ นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)
7. การอ่านฉลากคำแนะนำก่อนใช้	62.1	28.4	4.3	5.2	100
สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	(140)	(63)	(10)	(12)	(225)
8. การฉีดพ่นยาฆ่าแมลงถึง	52.4	33.8	8.0	5.8	100
ทิศทางลม	(118)	(76)	(18)	(13)	(225)
9. การใส่รองเท้าที่มีความสูง	49.3	31.1	16.0	3.6	100
อย่างน้อยครึ่งน่องในขณะที่ฉีดพ่น	(111)	(70)	(36)	(8)	(225)
สารเคมีกำจัดศัตรูพืช					
10. การหยุดใช้สารเคมีกำจัด	49.3	31.1	12.9	6.7	100
ศัตรูพืชในขณะลมแรง	(111)	(70)	(29)	(15)	(225)
11. ขณะฉีดพ่นสารเคมีกำจัด	48.9	23.6	21.8	5.8	100
ศัตรูพืชสวมถุงมืออย่างไม่มี	(110)	(53)	(49)	(13)	(225)
ตลาดขายยาวถึงข้อศอก					
12. การเก็บเครื่องมืออุปกรณ์ใน	61.3	22.2	10.7	5.8	100
การพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช โดย	(138)	(50)	(24)	(13)	(225)
ล้างและแยกเก็บออกจากเครื่องใช้					
อื่น ๆ ภายในบ้าน					

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ข้อที่	ระดับปฏิบัติ				รวม
	ปฏิบัติ ทุกครั้ง	ปฏิบัติ บ่อย	ปฏิบัติ นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	
	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)
13. การป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชขณะฉีด-พ่น โดยใส่เสื้อแขนยาว กางเกงขายาว ฝาปิดหน้าและสวมรองเท้าให้มิดชิด	60.9 (137)	19.1 (43)	13.8 (31)	6.2 (14)	100 (225)
14. การสวมเสื้อคลุมยาวตลอดถึงข้อมือและข้อเท้าและสวมเสื้อกันน้ำทับอีกชั้น ในขณะที่ฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	30.7 (69)	27.1 (61)	20.9 (47)	21.3 (48)	100 (225)
15. การทำความสะอาดเสื้อผ้าชุดที่ใส่ฉีด-พ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช โดยแยกซักต่างหาก	59.1 (133)	24.1 (54)	10.7 (24)	6.2 (14)	100 (225)
16. การเลือกซื้อสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีฉลากถูกต้อง มีเครื่องหมายแสดงคำเตือน ชื่อสารเคมี ชื่อผู้ผลิต เลขทะเบียนวัตถุ	58.2 (131)	27.1 (61)	9.4 (21)	5.3 (12)	100 (225)
17. อาบน้ำทำความสะอาดร่างกายทันทีหลังจากที่ฉีด-พ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชแล้ว	72.4 (163)	18.7 (42)	3.6 (8)	5.3 (12)	100 (225)

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ข้อที่	ระดับปฏิบัติ				รวม
	ปฏิบัติ ทุกครั้ง	ปฏิบัติ บ่อย	ปฏิบัติ นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ	
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)	(จำนวน)
18. การสวมแว่นตาสchutzชนิดปิด หน้าแบบสนิท ใสน้ำไม่ติดกระจก หรือสวมหน้ากากที่คลุมทั้งหน้า เพื่อป้องกันสารเคมีกำจัดศัตรูพืช เข้าจมูกและตา	37.8 (85)	28.4 (64)	24.9 (56)	8.9 (20)	100 (225)
19. การทำลายภาชนะบรรจุสาร โดยการฝังดินหลังจากที่ใช้ สารเคมีกำจัดศัตรูพืชหมดแล้ว	39.1 (88)	23.1 (52)	22.2 (50)	15.6 (35)	100 (225)
20. การแยกเก็บสารเคมีกำจัด ศัตรูพืชในโรงเก็บหรือห้องเก็บ สารเคมีโดยเฉพาะหลังจากใช้ เสร็จแล้ว	63.6 (143)	19.6 (44)	12.0 (27)	4.8 (11)	100 (225)

เมื่อทำการจัดระดับพฤติกรรมของเกษตรกรเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรมีพฤติกรรมอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ย 64.97 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.76 คะแนน และ เกษตรกรส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 70.7 รองลงมามีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 22.2 และมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอยู่ในระดับไม่ดี คิดเป็นร้อยละ 7.1 ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 จำนวนร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

ระดับพฤติกรรม	จำนวน	ร้อยละ
ระดับพฤติกรรมดี (มากกว่า 60 คะแนน)	159	70.7
ระดับพฤติกรรมปานกลาง (41 - 60 คะแนน)	50	22.2
ระดับพฤติกรรมไม่ดี (น้อยกว่า 41 คะแนน)	16	7.1
รวม	225	100

$\bar{X} = 64.97$ $S.D. = 11.76$

ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ของครอบครัว การเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช การเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ทักษะการใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร แสดงในตารางที่ 14 ถึง 22

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 46.7 เกษตรกรเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.3 ทั้งเพศชายและเพศหญิงส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 67.6 และ 73.3 ตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร โดยวิธีหาค่าไคสแควร์ พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 4.367$, $df = 2$, $p = 0.113$) (ดังตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

เพศ	จำนวน (ร้อยละ)	พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายใน						ผลการทดสอบ		
		การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร								
		ดี		ปานกลาง		ไม่ดี				
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	χ^2	df	p
ชาย	105(46.7)	71	67.6	29	27.6	5	4.8	4.367	2	0.113
หญิง	120(53.3)	88	73.3	21	17.5	11	9.2			

สำหรับช่วงอายุของเกษตรกรมี 2 ช่วงอายุ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 84.0 รองลงมาคือช่วงอายุต่ำกว่า 31 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.0 เมื่อนำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร พบว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 0.964$, $df = 2$, $p = 0.618$) (ดังตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

อายุ	จำนวน (ร้อยละ)	พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายใน						ผลการทดสอบ		
		การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร								
		ดี		ปานกลาง		ไม่ดี		χ^2	df	p
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
ต่ำกว่า 31 ปี	36 (16.0)	23	63.9	10	27.8	3	8.3	0.964	2	0.618
31 ปีขึ้นไป	189 (84.0)	136	72.0	40	21.1	13	6.9			

สำหรับปัจจัยทางการศึกษา พบว่าเกษตรกรที่จบการศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้นและสูงกว่า ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอยู่ในระดับดีใกล้เคียงกันคือ คิดเป็นร้อยละ 72.5 และร้อยละ 67.8 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 16) แต่อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษา กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร โดยวิธีหาค่าไคสแควร์ พบว่าระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 2.258$, $df = 2$, $p = 0.323$)

ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษา กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

การศึกษา	จำนวน (ร้อยละ)	พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร						ผลการทดสอบ		
		ดี		ปานกลาง		ไม่ดี		χ^2	df	p
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
ประถมศึกษา	138(61.3)	100	72.5	31	22.5	7	5.0	2.258	2	0.323
มัธยมศึกษาตอนต้น และสูงกว่า	87 (38.7)	59	67.8	19	21.8	9	10.4			

ส่วนใหญ่เกษตรกรมีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท , 5,000 - 10,000 บาทและ มากกว่า 10,000 บาท มีพฤติกรรมอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 70.9 , ร้อยละ 75.9 และร้อยละ 60.5 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 17) เมื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร โดยวิธีหาค่าไคสแควร์ พบว่ารายได้ของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 4.259$, $df = 4$, $p = 0.372$)

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

รายได้ของ ครอบครัว (บาท/เดือน)	จำนวน (ร้อยละ)	พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายใน การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร						ผลการทดสอบ		
		ดี		ปานกลาง		ไม่ดี		χ^2	df	p
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
น้อยกว่า 5,000	103(45.8)	73	70.9	22	21.3	8	7.8	4.259	4	0.372
5,000 -10,000	79 (35.1)	60	75.9	16	20.3	3	3.8			
มากกว่า10,000	43 (19.1)	26	60.5	12	27.9	5	11.6			

เกษตรกรเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช จำนวน 145 คน ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอยู่ในระดับดี ร้อยละ 68.3 (ดังตารางที่ 18) เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการอบรมเรื่องดังกล่าว พบว่า ทุกระดับของพฤติกรรมในกลุ่มที่เคยอบรมมีจำนวนเกษตรกรสูงกว่ากลุ่มที่ไม่เคยอบรม อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการเคยได้รับการอบรมกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร พบว่าค่า $p = 0.568$ หมายความว่า การเคยได้รับการอบรมไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 1.133$, $df = 2$, $p = 0.568$)

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างการเคยได้รับการอบรมกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

การเคย ได้รับการ อบรม	จำนวน (ร้อยละ)	พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายใน การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร						ผลการทดสอบ		
		ดี		ปานกลาง		ไม่ดี		χ^2	df	p
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
เคย	145(64.4)	99	68.3	35	24.1	11	7.6	1.133	2	0.568
ไม่เคย	80 (35.6)	60	75.0	15	18.8	5	6.2			

ด้านการเคยได้รับข้อมูลข่าวสาร พบว่าเกษตรกรเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 84.4 โดยที่เกษตรกรเหล่านี้มีพฤติกรรมอยู่ในระดับดีถึงร้อยละ 71.6 รองลงมาคือ ระดับปานกลางร้อยละ 22.6 และน้อยที่สุดอยู่ที่ระดับพฤติกรรมไม่ดี คิดเป็นร้อยละ 5.8 เท่านั้น (ดังตารางที่ 19) ในขณะที่เมื่อพิจารณาจากเกษตรกรที่ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ในรอบปีที่ผ่านมา พบว่ามีเพียงแค่ 35 คน คิดเป็นร้อยละ 15.6 เท่านั้น โดยพบว่าเกษตรกรกลุ่มนี้มีพฤติกรรมอยู่ในระดับดี ร้อยละ 65.7 มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 20.0 และ ระดับพฤติกรรมไม่ดี ร้อยละ 14.3 เท่านั้น เมื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการรับข้อมูลข่าวสารกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 3.236$, $df = 2$, $p = 0.198$)

ตารางที่ 19 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสารกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

การได้รับ ข้อมูล ข่าวสาร	จำนวน (ร้อยละ)	พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายใน การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร						ผลการทดสอบ		
		ดี		ปานกลาง		ไม่ดี		χ^2	df	p
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
เคย	190 (84.4)	136	71.6	43	22.6	11	5.8	3.236	2	0.198
ไม่เคย	35(15.6)	23	65.7	7	20.0	5	14.3			

ด้านความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 75.1 (ดังตารางที่ 20) ในขณะที่มีความรู้ในระดับไม่ดีและปานกลาง ร้อยละ 24.9 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์โดยไคสแคว์ พบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 22.922$, $df = 2$, $p = 0.0001$) โดยที่เกษตรกรที่มีความรู้ระดับดีจะมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอยู่ในระดับดีมากกว่าเกษตรกรที่มีความรู้ปานกลางและความรู้ไม่ดี

ตารางที่ 20 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

ความรู้	จำนวน (ร้อยละ)	พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายใน การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร						ผลการทดสอบ		
		ดี		ปานกลาง		ไม่ดี		χ^2	df	p
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
ไม่ดีและ ปานกลาง	56 (24.9)	30	53.6	25	44.6	1	1.8	22.922	2	0.0001
ดี	169(75.1)	129	76.3	25	14.8	15	8.9			

ด้านทัศนคติ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 79.6 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 20.4 ในการนี้ไม่พบกลุ่มเกษตรกรที่มีทัศนคติระดับไม่ดีเลย (ดังตารางที่ 21) เมื่อทดสอบความสัมพันธ์โดยไคสแคว์ พบว่า ทัศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 7.314$, $df = 2$, $p = 0.026$) โดยพบว่า เกษตรกรที่มีทัศนคติดีจะมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรอยู่ในระดับดีกว่าเกษตรกรที่มีความรู้ระดับปานกลาง

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

ทัศนคติ	จำนวน (ร้อยละ)	พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายใน การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร						ผลการทดสอบ		
		ดี		ปานกลาง		ไม่ดี		χ^2	df	p
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
ระดับปานกลาง	46 (20.4)	26	56.5	17	37.0	3	6.5	7.314	2	0.026
ระดับดี	179 (79.6)	133	74.3	33	18.4	13	7.3			

ด้านทักษะ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีทักษะในการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 50.2 รองลงมา มีทักษะในการป้องกันตนเองอยู่ในระดับดี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 (ดังตารางที่ 22) เมื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร พบว่า $p = 0.058$ หมายความว่าทักษะไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 9.120$, $df = 4$, $p = 0.058$)

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

ทักษะ	จำนวน (ร้อยละ)	พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากอันตรายในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร						ผลการทดสอบ		
		ดี		ปานกลาง		ไม่ดี		χ^2	df	p
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
ไม่ดี	39 (17.3)	23	59.0	14	35.9	2	5.1	9.120	4	0.058
ปานกลาง	113(50.2)	77	68.1	25	22.2	11	9.7			
ดี	73 (32.5)	59	80.8	11	15.1	3	4.1			